

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะ
ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 :

กรณีศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ปีการศึกษา 2565*

THE FACTOR AN INFLUENCE TO INTERNSHIP TEACHING IN SCHOOL
OF COLLEGIAN IN FACULTY OF EDUCATION THAI LANGUAGE
TEACHING PROGRAM 5TH YEAR : A CASE STUDY YASOTHON
BUDDHIST COLLAGE ON THE SEMESTER 2022

วลัญรัตน์ พันผาด¹, สรวิต พรหมลี², พระเทพอดิพิทักษ์ จันทรโลhit³ และ รัชฎากร เอี่ยมอำไพ⁴

Waranrat Phanpad¹, Sorawit Promlee², Phra Therdpitak Janlohit³ and Rachadakorn Eiamampai⁴

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

¹⁻⁴Mahamakut Buddhist University Yasothon Buddhist College, Thailand

Corresponding author E-mail: sorawit456.789bank191@gmail.com

Received 10 March 2024; Revised 30 March 2024; Accepted 25 April 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกปฏิบัติการสอนและพัฒนาแนวทางการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้นิเทศก์ ปัจจัยด้านบริบทของบุคลากรในสถานศึกษา และปัจจัยด้านสภาพปัญหาและบริบทที่มีต่อการปฏิบัติการสอนมีความสำคัญในระดับมากต่อการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และแนวทางการฝึก

* วลัยรัตน์ พันผาด, สรวิต พรหมลี, พระเทพอดิพิทักษ์ จันทรโลhit และ รัชฎากร เอี่ยมอำไพ. (2567). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 : กรณีศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ปีการศึกษา 2565. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(2), 1-20.

Waranrat Phanpad, Sorawit Promlee, Phra Therdpitak Janlohit and Rachadakorn Eiamampai. (2024). The Factor an Influence to Internship Teaching in School of Collegian in Faculty of Education Thai Language Teaching Program 5th year : a Case Study Yasothon Buddhist Collage on the Semester 2022. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(2), 1-20.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ประกอบด้วยการสร้างประสบการณ์การสอน การแข่งขันหรือ การสนับสนุนการฝึกงาน การศึกษาเพิ่มเติม การพัฒนาทักษะการสื่อสาร การติดตามและ ประเมินผล สนับสนุนการติดตามและประเมินผลการฝึกปฏิบัติการสอน และการสนับสนุนการ ฝึกสอนในสถานศึกษา ดังนั้น การสร้างประสบการณ์การสอนในสถานศึกษาจริงเพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการสอนและพัฒนาทักษะการจัดการเวลาและการสื่อสาร รวมถึงการ สนับสนุนการฝึกงานและการแข่งขันในการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการสอนและการสื่อสารใน ภาษาไทย รวมทั้งการสนับสนุนการฝึกสอนในสถานศึกษาโดยให้การดูแลและคำแนะนำจาก ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง และการติดตามและประเมินผลเพื่อช่วยนักศึกษาปรับปรุงและพัฒนา ทักษะการสอนของตนเองในอนาคต

คำสำคัญ: การปฏิบัติการสอน, การสอนภาษาไทย, วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ

Abstract

The purpose of this research is to study factors influencing teaching practice and develop guidelines for teaching practice among Faculty of Education students. Thai language teaching field the research results found that Factors regarding mentors and supervisors contextual factors of personnel in educational institutions and factors in the problem conditions and context that affect teaching practice are important at a high level to teaching practice in educational institutions. and guidelines for teaching practice in educational institutions, consisting of creating teaching experiences competition or internship support further education Improving communication skills monitoring and evaluation support monitoring and evaluation of teaching practice. and support for training in educational institutions therefore, creating teaching experiences in real educational institutions for students to practice teaching and develop time management and communication skills. Including support for

internships and teaching competitions to strengthen teaching and communication skills in the Thai language. Including supporting training in educational institutions by providing supervision and advice from relevant experts. and monitoring and evaluation to help students improve and develop their teaching skills in the future.

Keywords: Teaching practice, Teaching Thai language, Yasothon Buddhist College

บทนำ

คุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ปัจจุบันมีประเด็นและข้อสังเกตด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความชัดเจนในการกำหนดความหมายของคุณภาพและมาตรฐานสำหรับการศึกษา ซึ่งยังขาดภาพรวมที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจึงทำให้การตรวจสอบประเมินผลเพื่อเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาขาดทิศทางและขาดความเป็นระบบที่สมบูรณ์ชัดเจน สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องช่วยกันเพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2547) ส่วนที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบจะต้องช่วยกันหาทางอย่างเต็มที่ในการช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น เพราะผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพของการเรียนการสอนของครู และคุณภาพการจัดการศึกษาของผู้บริหารการศึกษา เมื่อมีการประมวลผลประเด็นเรื่องคุณภาพมีส่วนตรงกันที่สะท้อนเรื่องการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น จึงเป็นความรับผิดชอบที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น เพื่อตอบโจทย์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ที่ได้กล่าวว่า ครูมีปัญหาด้านคุณภาพการสอน ครูบางคนไร้ศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งมีผลต่อการศึกษาของเด็กอย่างมาก และจากการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้ศึกษาปัญหาการผลิตและการพัฒนาครูใน

ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2550 สรุปได้ว่า หลักสูตรการผลิตครูไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยผลิตและหน่วยใช้ครู คุณภาพบัณฑิตยังไม่เป็นที่พึงพอใจ ความสำเร็จในวิชาชีพครูมีน้อย ทำให้ขาดคนดี คนเก่งมาเรียนครู ทำให้ขาดครูที่มีคุณภาพ ครูบางส่วนขาดจิตสำนึกในการเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับการอภิปรายในที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ ของ เปื้อง กิจรัตน์ภร (2560) ว่า การพัฒนาหลักสูตร การผลิตครูและการจัดการการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาครูยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคน (เยาวชน) ในสังคมและประเทศชาติและการผลิตครูจำเป็นต้องสร้างครูยุคใหม่ซึ่งไม่ใช่ครูที่ม้ายืนสอนหน้าชั้นเรียนโดยใช้ชอล์ก (chalk) กับกระดานดำ (chalkboard) เพียงอย่างเดียวและสอนโดยการบอกให้จดหรือท่องจำอย่างในอดีต แต่จะต้องเป็นครูที่คอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเรียนและการจัดกิจกรรม (รุ่ง แก้วแดง, 2546)

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษาประเด็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของประเทศไทย พบว่ามีปัญหาหลายด้านโดยสรุปปัญหาหลักๆ ได้แก่ ความเบื่อหน่ายและการหลับในห้องเรียนทำให้เด็กไม่สนใจในการเรียน ปัญหาการเข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา ไม่สนใจการเรียนและการทำงานที่มอบหมาย การจัดการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ปัญหาจากตัวของนักเรียนและผู้ปกครอง การไม่เสมอภาคในการได้รับบริการทางการศึกษา ปัญหาในกระบวนการเรียนการสอน ปัญหาการไม่พูดของเด็กในชั้นเรียน ปัญหาความไม่เสมอภาคในการได้รับบริการทางการศึกษา ปัญหาในการเรียนการสอน และปัญหาด้านครูฝึกสอน จากการศึกษาและสำรวจดังกล่าว เห็นได้ชัดว่าการศึกษ การบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน มีความสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนและประเทศชาติซึ่งการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามความต้องการของสังคมเป็นภารกิจหลักของทุกมหาวิทยาลัยที่จะร่วมส่งเสริมการพัฒนาคนและประเทศชาติอย่างยั่งยืนไปด้วยกัน ดังนั้นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาเป็นเรื่องที่ควรมีการให้ความสำคัญและการกระทำเพื่อปรับปรุงให้เกิดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืนไปด้วยกัน

นอกจากนี้ พระมหาจิรายุทธ ปโยโค (2562) ได้สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากประสบการณ์ในการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร จากปีการศึกษา 2558-2559 ดังนี้ (1) นักศึกษาครูหลายคนวิตก

กังวลกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือการฝึกสอนเป็นอย่างมาก หลายคน เลือกไม่ถูกว่า จะไปโรงเรียนไหนดี จะไปกับเพื่อนหรือจะกลับไปโรงเรียนเดิมใกล้บ้านใกล้ครอบครัวดี และ โรงเรียนที่เราเลือกไปนั้นจะมีสภาพแวดล้อมอย่างไร ผู้บริหาร คณะครูจะเป็นมิตรกับเราหรือไม่ (2) การเลือกโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นอันดับแรกเพราะเราจะได้รับประสบการณ์และโอกาสต่างๆ ที่โรงเรียนขนาดเล็กไม่มี (3) ทฤษฎีต่างๆ ที่เรียนมาช่วยเราได้แค่บางส่วนเท่านั้น นอกนั้นอาศัย ประสบการณ์ตรง (4) การวางตัวของนักศึกษาฝึกสอนอย่าเลือกอยู่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ทำตัวเป็น กลางจะดีที่สุด (5) ทำดีมาร้อยครั้งไม่สู้ทำผิดแค่ครั้งเดียว เพราะฉะนั้นพยายามทำตัวให้ดีและ น่ารักอยู่เสมอ (6) ถึงแม้จะเป็นแค่ครูฝึกสอนแต่ก็ถือว่าเป็นครู จงรักษาระยะห่างกับนักเรียน อย่าสนิทสนมจนเกินไป (7) จงรับฟังคำตำหนิจากครูท่านอื่นปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ เต็มความสามารถโดยเฉพาะการเตรียมการสอนช่วยได้มากเลยทีเดียว มีปัญหาอย่าเก็บไว้คนเดียวให้ปรึกษาเพื่อนหรือครูพี่เลี้ยง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ ยโสธร เป็นสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งในระดับอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคอีสานแห่งหนึ่งที่มี หน้าที่สำคัญคือการผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นกำลังคนในสาขาวิชาการต่างๆ ในระดับอุดมศึกษาโดย ส่งเสริมและมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาสร้างสรรค์นักศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมี คุณธรรมระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิด การพัฒนาประเทศและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอน ภาษาไทย เปิดการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานที่ สำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาตนเองตลอดชีวิตสามารถพัฒนาศักยภาพ และความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีพได้อย่างมีความสุขและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงไป ตามสภาพทางสังคม เศรษฐกิจในปัจจุบัน การที่จะพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนให้ บรรลุจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ปัจจัยหลัก ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งคือครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่จะขับเคลื่อน พลังการปฏิรูปการศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็น สำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข การเข้าใจปัญหากระบวนการฝึกสอน

ของนักศึกษาฝึกสอน การหาแนวทางป้องกันและแก้ไขกระบวนการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งพัฒนาแนวทางหรือเทคนิคใหม่ในการจัดการเรียนการสอนนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของระบบการศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้สอดคล้องกันกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริงและกระบวนการแก้ไขปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน พร้อมทั้งการหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 : กรณีศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ปีการศึกษา 2565 ใน 5 ด้าน คือ (1) ด้านรายวิชาในหลักสูตร (2) ด้านผู้สอน (3) ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน (4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และ (5) ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการหลักสูตรให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียน นักศึกษาฝึกสอน และทำให้การปฏิบัติในการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ปีการศึกษา 2565
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร จำนวน 23 รูป/คนจำแนกได้ ดังนี้ (1) นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนบรรพชิต ชั้นปีที่ 5 จำนวน 2 รูป (2) นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนคฤหัสถ์ชาย ชั้นปีที่ 5 จำนวน 5 คน (3) นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนคฤหัสถ์หญิง ชั้นปีที่ 5 จำนวน 16 คน

2. กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนบรรพชิตและคฤหัสถ์ ชั้นปีที่ 5 วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ประจำปีการศึกษา 2565 โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 ที่กำลังฝึกปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 23 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เพื่อเปรียบเทียบกันและเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 : วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ปีการศึกษา 2565 แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาที่มีต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่

- 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง
- 2) การสนทนากลุ่ม การสังเกต การมีส่วนร่วมในการออกนิเทศนักศึกษา

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1) ศึกษาตำราเอกสารแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาที่ฝึกปฏิบัติการสอน ชั้นปีที่ 5 ของหลักสูตร

2) กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือโดยการจัดทำตารางโครงสร้างและเนื้อหาเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและการปรับแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ตามระเบียบวิธีวิจัย

3) สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาที่ฝึกปฏิบัติการสอน ชั้นปีที่ 5 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

4) นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในการวิจัย หากมีข้อบกพร่องนำมาปรับปรุงแก้ไข พร้อมทั้งนำเสนอใหม่จนกว่าจะได้รับความสมบูรณ์มากที่สุด

5) นำคำถามและเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ลงความเห็นและให้คะแนนเพื่อใช้คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยคะแนนรายชื่อที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน ดังนี้

คะแนนเท่ากับ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

คะแนนเท่ากับ 0 เมื่อไม่แน่ใจหรือข้อคำถามมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน

คะแนนเท่ากับ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามโดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.50 ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ หากผลการตรวจสอบคุณภาพขอเครื่องมือ พบว่า คำถามข้อใด

มีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 ขึ้นไป จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการตรวจสอบสรุปประเด็นโดยหาค่า IOC ได้ทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน ชั้นปีที่ 5 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 รูป/คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจภาษา คำชี้แจงต่างๆ ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามคือค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.88

7) จัดพิมพ์เครื่องมือแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ไม่ได้ขอจริยธรรมในการวิจัยในคน (เป็นการวิจัยในชั้นเรียน) แต่ได้อธิบายให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย รวมทั้งได้เก็บแบบสอบถามไว้เป็นความลับอีกด้วย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1) ขออนุญาตและขอแนะนำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ไปมอบให้ผู้อำนวยการโรงเรียนที่นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการสอนอยู่ในปัจจุบันเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

2) ขออนุญาตและขอแนะนำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกับเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาวิจัย

3) ชี้แจงให้กับผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ให้เข้าใจในการตอบแบบสอบถามแล้วให้ตอบแบบสอบถามตามจำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4) เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนหลังกรอกข้อมูลเสร็จสิ้น

5) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูล

1) ตรวจสอบวิเคราะห์แบบสอบถามแบบรายการ (Check List) เป็นข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) ของข้อมูลและการตรวจสอบสามเส้าของข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ด้านเวลา ด้านบุคคล และด้านสถานการณ์ทางการศึกษา

2) วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ปีการศึกษา 2565 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การแปลความหมายข้อมูล

ในการแปลความหมายข้อมูล ($\bar{X}$) วิเชียร เกตุสิงห์ (2540) ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 : วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ปีการศึกษา 2565

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐานโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษาโดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการหา} \times 100}{\text{จำนวนทั้งหมด}}$$

2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนประชากร

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$SD = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนนทั้งหมด

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 : กรณีศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธรร ปีการศึกษา 2565” ผู้วิจัยพบข้อค้นพบจากการวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธรร ปีการศึกษา 2565 จากการประมวลผลข้อมูลเชิงปริมาณและแปรผลการวิจัยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ปัจจัยด้านครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้นิเทศก์ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) (2) ปัจจัยด้านบริบทของบุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้อำนวยการเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) (3) ปัจจัยด้านสภาพปัญหาและบริบทที่มีต่อการปฏิบัติการสอน เช่น ขนาด

ของโรงเรียนที่นักศึกษาออกฝึกปฏิบัติการสอน จำนวนนักเรียนและสื่ออุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน เป็นต้น มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และ (4) ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย นักศึกษาบรรพชิต นักศึกษาคุณหัสธชาย และนักศึกษาคุณหัสธหญิง มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.12$) ตามลำดับ

พร้อมนี้ จากการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่ผ่านการตรวจสอบสามเส้าข้อมูลด้านเวลา ด้านบุคคล และด้านสถานการณ์ทางการศึกษา ผู้วิจัยได้ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์และอธิบายเชิงพรรณนาในประเด็นดังต่อไปนี้ (1) มหาวิทยาลัยหรือคณะควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาพพิเศษของนักเรียนแต่ละคน เช่น การปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการประเมินให้เหมาะสมกับสมรรถนะและความสามารถของนักเรียน (2) การพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (3) การส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น การสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่สะดวกสบายและกระตุ้นให้นักเรียนมีสมาธิและความสนใจในการเรียนรู้ (4) การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมที่จะปรับตัวและพัฒนาตนเองเพื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ (5) การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาทักษะที่ไม่เป็นการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะสังคมและทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (6) การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ โดยเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนและผู้สอน และสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ (7) การสนับสนุนการสร้างสังคมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และความรู้สึกผู้เรียน (8) การส่งเสริมการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์โดยให้นักเรียนมีโอกาสดลองและปฏิบัติการในสถานการณ์จริงเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความชำนาญในหลากหลายมุมมอง (9) การสนับสนุนการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน และ (10) การจัดโครงสร้างการสอนที่เต็มไปด้วยความสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อสร้างการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

สรุปประเด็นสาระสำคัญคือการพัฒนาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยหรือคณะ เน้นการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาพพิเศษของนักเรียน โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้ เสริมสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม สนับสนุนการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาทักษะส่วนตัว นอกจากนี้ยังเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ สร้างสังคมการเรียนรู้ที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และความรู้สึกของผู้เรียน พร้อมกับการสนับสนุนการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนและการจัดโครงสร้างการสอนเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในทุกสถานการณ์และสภาพภูมิปัญญาของนักเรียนแต่ละคน

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาแนวทางการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โศธร ผลการวิจัยพบว่า การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย เพื่อให้เป็นที่เรียบร้อยและมีประสิทธิภาพมีแนวทางหลายด้านที่ควรพิจารณาดังนี้

- 1) การสร้างประสบการณ์การสอน ช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติการสอนจริงในสถานศึกษาจริง โดยการให้โอกาสทดลองสอนในห้องเรียนจริงหรือทำการสอนกลุ่มเล็กๆ เพื่อเรียนรู้การจัดการเวลาและการสื่อสารกับนักเรียน

- 2) การแข่งขันหรือการสนับสนุนการฝึกงาน ส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมการแข่งขันการสอนหรือโครงการฝึกงานที่สถานศึกษาและองค์กรภายนอก เพื่อเสริมสร้างทักษะการสอนและความเชี่ยวชาญในการสื่อสาร

- 3) การศึกษาเพิ่มเติม สนับสนุนการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการสอนที่ประสบความสำเร็จ การใช้เทคโนโลยีในการสอน และวิธีการให้กำลังใจและสนับสนุนนักเรียน

- 4) การพัฒนาทักษะการสื่อสาร ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกการสื่อสารในภาษาไทยอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยการใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและบริบทการสอน

5) การติดตามและประเมินผล สนับสนุนการติดตามและประเมินผลการฝึกปฏิบัติการสอน เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้รับข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงการสอนของตนเองในอนาคต

6) การสนับสนุนการฝึกสอนในสถานศึกษา: สนับสนุนการฝึกสอนในสถานศึกษาโดยการให้การดูแลและคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้สอนที่มีประสบการณ์
สรุปประเด็นสาระสำคัญคือการสร้างประสบการณ์การสอนในสถานศึกษาจริงเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการสอนและพัฒนาทักษะการจัดการเวลาและการสื่อสาร รวมถึงการสนับสนุนการฝึกงานและการแข่งขันในการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการสอนและการสื่อสารในภาษาไทย และการสนับสนุนการฝึกสอนในสถานศึกษาโดยการให้การดูแลและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง และการติดตามและประเมินผลเพื่อช่วยนักศึกษาปรับปรุงและพัฒนาทักษะการสอนของตนเองในอนาคต

อภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 : กรณีศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ปีการศึกษา 2565 พบว่า ปัจจัยด้านครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้นิเทศก์ ปัจจัยด้านบริบทของบุคลากรในสถานศึกษา และปัจจัยด้านสภาพปัญหาและบริบทที่มีต่อการปฏิบัติการสอนมีความสำคัญในระดับมากต่อการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ประจำปีการศึกษา 2565 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามสถานภาพระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยง (2) ศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 196 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบ

แบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและคำถามปลายเปิด มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .39-.86 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานคือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า (1) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีการบริหารจัดการระบบการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 โดยรวมและจำแนกเชิงระบบในระดับมาก ทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามสถานภาพระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาเชิงระบบ ด้านปัจจัยนำเข้า คือควรมีการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาทั้งด้านความเป็นครู ด้านความรู้และสมรรถนะการสอนให้มากขึ้น ควรเตรียมความพร้อมครูพี่เลี้ยงให้มีความรู้ ทักษะ และเข้าใจบทบาทตนเองให้มากขึ้น ด้านกระบวนการคือ นักศึกษาควรจัดทำเอกสารการสอนให้เสร็จและให้ครูพี่เลี้ยงตรวจสอบก่อนสอน ควรบริหารจัดการชั้นเรียนให้ทั่วถึง อาจารย์นิเทศก์ควรเพิ่มเวลานิเทศมากขึ้น ควรมีระบบการติดต่อประสานงานและถูกต้องมากขึ้น ด้านผลลัพธ์ นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ โดยเฉพาะทักษะการสอนโดยความร่วมมืออย่างเข้มแข็งทั้งจากโรงเรียนร่วมผลิตและคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

และได้สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สมปอง ขาสิงห์แก้ว และคณะ (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจและผลการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561 ประชากร ได้แก่ นิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ 2 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธ

บริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 26 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Ratio) 5 ระดับของ Likert (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการประมวลความคิดเห็นและการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้าน มีดังนี้ (1) ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารนโยบาย และกลยุทธ์ทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ในระดับมากที่สุด และการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ (2) ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการฝึกประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ แก้ปัญหาโดยใช้หลักธรรมและความดีต่อผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและการวางแผนและดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุดตามลำดับ (3) ด้านมาตรฐานการปฏิบัติตน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการวางตัวดีมีมารยาท วาจาเหมาะสมกับกาลเทศะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการแต่งกายสะอาดเรียบร้อยเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีมนุษยสัมพันธ์รับฟังและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ 2. ความพึงพอใจและผลการดำเนินโครงการ พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความพึงพอใจโดยรวมต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การดำเนินโครงการมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและเอกสารประกอบการโครงการมีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 พัฒนาแนวทางการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า การ

ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย เพื่อให้เป็นที่เรียบร้อยและมีประสิทธิภาพมีแนวทางหลายด้านที่ควรพิจารณาดังนี้ คือ (1) การสร้างประสบการณ์การสอน (2) การแข่งขันหรือการสนับสนุนการฝึกงาน (3) การศึกษาเพิ่มเติม (4) การพัฒนาทักษะการสื่อสาร (5) การติดตามและประเมินผล สนับสนุนการติดตามและประเมินผลการฝึกปฏิบัติการสอน และ (6) การสนับสนุนการฝึกสอนในสถานศึกษา: สนับสนุนการฝึกสอนในสถานศึกษา โดยการให้การดูแลและคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้สอนที่มีประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ฐานา จ้อยเจริญ และคณะ (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ” งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยผู้นิเทศก์ คือ อาจารย์นิเทศ 96 คน ครูพี่เลี้ยง 100 คน และผู้รับการนิเทศคือนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์ จำนวน 335 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศ ชุดที่ 1 สำหรับผู้นิเทศ และชุดที่ 2 สำหรับนักศึกษา และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ผู้นิเทศก์ได้นิเทศนักศึกษาตรงตามวิชาเอก อัตราส่วนจำนวนนักศึกษาเฉลี่ย 4 คนต่อครูพี่เลี้ยง 1 คน และอัตราส่วนจำนวนนักศึกษาเฉลี่ย 6 คนต่ออาจารย์นิเทศก์ 1 คน จากการศึกษพบว่า ผู้นิเทศก์มีความเชื่อมั่นด้านความรู้ในการนิเทศระดับมากและมีขั้นตอนการนิเทศแตกต่างกัน นักศึกษาได้รับการถ่ายทอดความรู้และทักษะการสอนจากครูพี่เลี้ยงมากกว่าอาจารย์นิเทศก์และมีการใช้เทคโนโลยีในการนิเทศ ทั้งนี้ปัญหาในการนิเทศ ประกอบด้วย (1) ผู้นิเทศมีภาระงานนอกเหนือจากการนิเทศมาก (2) ผู้นิเทศมีความรู้เรื่องการเรียนรู้เชิงรุกไม่เพียงพอ (3) การขาดรูปแบบการนิเทศที่เฉพาะเจาะจงในวิชาวิทยาศาสตร์ (4) การขาดสื่อเทคโนโลยีสนับสนุนการนิเทศเป็นการเฉพาะ (5) การขาดการปรับปรุงคู่มือการนิเทศ และ (6) เบี่ยงเบนไม่เพียงพอต่อการนิเทศ จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า มุมมองสภาพและปัญหาของครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์สอดคล้องกัน

คือ การนิเทศที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่มีรูปแบบ แนวทาง และกระบวนการนิเทศที่ชัดเจนและมีความเฉพาะต่อการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในวิชาวิทยาศาสตร์ ดังนั้นจึงควรมีการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบพัฒนารูปแบบการนิเทศที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อใช้ในการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) มหาวิทยาลัยหรือคณะควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาพพิเศษของนักเรียนแต่ละคน เช่น การปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการประเมินให้เหมาะสมกับสมรรถนะและความสามารถของนักเรียน
- 2) ควรสนับสนุนการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการสอนที่ประสบความสำเร็จ การใช้เทคโนโลยีในการสอน และวิธีการให้กำลังใจและสนับสนุนนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1) การพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 2) การส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น การสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่สะดวกสบายและกระตุ้นให้นักเรียนมีสมาธิและความสนใจในการเรียนรู้
- 3) การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมที่จะปรับตัวและพัฒนาตนเองเพื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ
- 4) การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาทักษะที่ไม่เป็นการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะสังคมและทักษะการคิดเชิงวิพากษ์
- 5) การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ โดยเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนและผู้สอน และสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้
- 6) การสนับสนุนการสร้างสังคมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และความรู้สึกผู้เรียน

7) การส่งเสริมการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์โดยให้นักเรียนมีโอกาสดลองและปฏิบัติการในสถานการณ์จริงเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความชำนาญในหลากหลายมุมมอง

8) การสนับสนุนการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน

9) การจัดโครงสร้างการสอนที่เต็มไปด้วยความสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสร้างการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การสร้างประสบการณ์การสอนในสถานศึกษาจริงเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการสอนและพัฒนาทักษะการจัดการเวลาและการสื่อสาร รวมถึงการสนับสนุนการฝึกงานและการแข่งขันในการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการสอนและการสื่อสารในภาษาไทย และการสนับสนุนการฝึกสอนในสถานศึกษาโดยให้การดูแลและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องและการติดตามและประเมินผลเพื่อช่วยนักศึกษาปรับปรุงและพัฒนาทักษะการสอนของตนเองในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2521) หลักสูตรใหม่. เอกสารแนะนำหลักสูตร ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา

ฐาปนา จ้อยเจริญ และคณะ. (2563). สภาพและปัญหาการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 14(3), 192-207

เปรี๊ญ กิจรัตน์ภร. (2560). รายงานการประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ. เรียกใช้เมื่อ 13 มีนาคม 2565 จาก <http://www.matichon.co.th>

พระมหาจิรายุทธ ปโยโค. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 5 : กรณีศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธรปีการศึกษา 2560. วารสารมหาจุฬานาครทรรณ, 6(10), 4786-4802.

รุ่ง แก้วแดง. (2546). โรงเรียนนิติบุคคล .กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
วิเชียร เกตุสิงห์. (2540). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมปอง ชาสิ่งห์แก้ว และคณะ. (2562). การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการศึกษาและ
การบริหารสถานศึกษา. หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหาร
การศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Dhammathas Academic Journal, 19(3), 113-122

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2562). การบริหารจัดการระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. รายงานสืบเนื่องการประชุม
วิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 “นวัตกรรมสร้างสรรค์ ศาสตร์
พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนไทยแลนด์ 4.0” pp. 685-694

Cronbach, L. J. (1970). Essentials of psychological testing. 3rd ed. New York:
Harper & Row